

Het idee van het huis
zo te bewonen kwam
in principe van mij.

The idea of living
in the house like
this essentially
came from me.

Truus Schröder

RIETVELD SCHRÖDER HOUSE HUIS

EEN BIOGRAFIE VAN HET HUIS

A BIOGRAPHY OF THE HOUSE

Natalie Dubois
Jessica van Geel

RIETVELD SCHRÖDER HOUSE HUIS

CONTENTS INHOUD

- 15 ABOUT THE BOOK DESIGN
OVER HET BOEKONTWERP
- 16 WELCOME
WELKOM
- 18 ALL THAT LIFE
AL DAT LEVEN
- 23 THE DREAM HOUSE
HET GEDROOMDE HUIS
1889–1924
From the birth of two kindred
spirits to the first scale model
Van de geboorte van twee gelijkgestemden
tot het eerste schaalmodel
- 121 BEAUTIFUL, REALLY BEAUTIFUL
PRACHTIG MOOI, VRESELIJK MOOI
1924–1925
From the construction of the house to when
Truus Schröder moved in with her children
Van de bouw van het huis totdat Truus Schröder
er met haar kinderen gaat wonen
- 215 SCHRÖDER & RIETVELD ARCHITECT
SCHRÖDER & RIETVELD ARCHITECT
1925–1933
From architect's office
to a view of their own design
Van het architectenbureau
tot het zelfgecreëerde uitzicht
- 343 AN EMPTY HOUSE
EEN LEEG HUIS
1933–1940
From alone in the house to the 'tower room'
Van alleen in het huis tot het 'torenkamertje'

- 481 HIDING PEOPLE IN THE STUDY
ONDERDUIKERS IN DE STUDEERKAMER
1940–1947
From the evacuation of the house
to the return of the children
Van de evacuatie uit het huis tot
de terugkomst van de kinderen
- 587 LET’S TEAR IT DOWN
LATEN WE HET MAAR SLOPEN
1947–1964
From ‘architectural artist’ to the death of Rietveld
Van ‘bouwkunstenares’ tot het overlijden van Rietveld
- 717 THE HOUSE AS MUSEUM
HET HUIS ALS MUSEUM
1964–now nu
From the ‘little sorting room’
to the Rietveld Schröder House
Van het ‘sorteerkamertje’
tot het Rietveld Schröderhuis
- 875 EXPLANATION
VERANTWOORDING
- 876 ARCHIVES
ARCHIEVEN
- 876 LITERATURE
LITERATUUR
- 878 PHOTO CREDITS
FOTOVERANTWOORDING
- 886 ACKNOWLEDGEMENTS
DANKWOORD
- 889 ABOUT THE AUTHORS
OVER DE AUTEURS

ligt op het huis. Het Rietveld Schröder-huis. Wat gebeurt er al die decennia in dat “3D-Mondriaanschilderij”, zoals het ook wel wordt genoemd? Dat huis dat aan de Utrechtse Prins Hendriklaan zo modern staat te wezen? Welke veranderingen onderging de woning, maar vooral: wat speelde zich in het huis af?

Het onderzoek voor dit boek maakt ons duidelijk dat de naam Schröder aan veel meer ontwerpen van Rietveld verbonden kan worden dan we aanvankelijk aannamen. Truus schrijft in brieven dat ze meewerkt aan projecten, ze correspondeert met opdrachtgevers, haar naam staat veelvuldig op tekeningen, soms samen met die van Rietveld, soms alleen. Om een volledig beeld van haar oeuvre te krijgen, zal meer onderzoek gedaan moeten worden. Maar met al het materiaal dat door ons onderzoek uit archieven naar boven is gekomen, kunnen we vaststellen dat Schröder veel meer was dan de ‘minnares’ of ‘muze’ van Rietveld, zoals ze zo vaak is neergezet.

Ze zijn onlosmakelijk verbonden, in liefde en in werk. Of zoals Han Schröder haar moeder citeert: $1 + 1 = 1$.

Natalie Dubois
Conservator toegepaste
kunst en vormgeving,
Centraal Museum

Jessica van Geel
Cultuurhistoricus
en schrijver

on Utrecht’s Prins Hendriklaan looking so modern? What changes did the house undergo? But above all, what went on in the house?

The research for this book clearly shows that the name Schröder can be attached to many more Rietveld designs than has been assumed. Truus wrote in letters that she was collaborating on projects and corresponding with clients – and her name frequently appears on drawings, sometimes alongside Rietveld’s, sometimes on its own. To get a complete picture of her oeuvre, more research will have to be carried out. But with all the material that has emerged from the archives through our research, we can establish that Schröder was much more than Rietveld’s ‘mistress’ or ‘muse’, as she has so often been portrayed.

They were inextricably linked, in love and in work. As Han Schröder quoted her mother: $1 + 1 = 1$.

Natalie Dubois
Curator of applied
arts and design,
Centraal Museum

Jessica van Geel
Cultural historian
and writer

THE DREAM HOUSE

HET GEDROOMDE HUIS

— Born in 1889 to conservative, already elderly parents. My mother died when I was four years old. Two years later a second mother. She was the same age as my father. I soon didn't like her. In retrospect, it was a bad relationship anyway. From age 12 to 14, I was suddenly alone at home. My sister, two years older, went to boarding school. From age 14 to 16, I went to boarding school myself. I was very lonely there. From age 16 to 18, getting a diploma. At 18 I went to England for the language. At 19, I met literary, younger and older people who were travelling, such as Jacques Perk, Willem Kloos, Lodewijk van Deysse, Albert Verwey, P.C. Boutens and others. At 19, to Hanover for German and the Technische Hochschule [Technical University], art history.

— notes by Truus Schröder

Truus (right) and her sister An, c. 1891.

Truus (rechts) en haar zus An, ca. 1891.

— In 1889 geboren uit behoudende, al oude ouders. Mijn moeder stierf toen ik vier was. Twee jaar later een tweede moeder. Ze was even oud als m'n vader. Ik hield al gauw niet van haar. Het was achteraf toch een slechte binding. Van mijn 12de tot mijn 14de was ik plotseling alleen thuis. Mijn twee jaar oudere zusje ging naar kostschool. Van mijn 14de tot mijn 16de ging ik zelf naar kostschool. Ik was zeer eenzaam daar. Van mijn 16de tot mijn 18de een diploma halen. Op mijn 18de naar Engeland voor de taal. Op mijn 19de ontmoetingen met literaire, jongere en oudere reizende mensen zoals Jacques Perk, Willem Kloos, Lodewijk van Deysse, Albert Verwey, P.C. Boutens en anderen. Op mijn 19de naar Hannover voor Duits en de Technische Hochschule, kunstgeschiedenis.

— aantekeningen van Truus Schröder

In Deventer, on the night of Friday to Saturday 23 August 1889, Geertruida Antonia Schröder was born. Truus. Her parents placed an announcement in the Catholic newspaper *De Tijd*: 'J.G. Mensen, Wife of B.J. Schröder Jzn., has given birth to a girl. Deventer, 23 Aug. 1889.'

In Deventer, in de nacht van vrijdag op zaterdag 23 augustus 1889, wordt Geertruida Antonia Schröder geboren. Truus. Haar ouders plaatsen een aankondiging in het katholieke dagblad *De Tijd*: "Bevallen van een Meisje, J.G. Mensen, Echtgenoot van B.J. Schröder Jzn. Deventer, 23 Aug. 1889."

— it has been very quiet here, since you left.

— het is hier erg stil, na je vertrek

Postcard from Truus Schröder to her sister An, 1901.

Ansichtkaart van Truus Schröder aan haar zus An, 1901.

When her sister An went to the Pensionnat des Soeurs de Notre-Dame [boarding school of the convent of the Sisters of Our Lady] in Amersfoort, Truus Schröder would write to her. On the front of the postcard is a photo of their parental home on Velperweg in Arnhem.

Als haar zus An naar het Pensionnat des Sœurs de Notre-Dame in Amersfoort gaat, ofwel de kostschool van de Congregatie van Zusters van Onze-Lieve-Vrouw, schrijft Truus Schröder haar. Op de voorkant van de ansichtkaart een foto van hun ouderlijk huis aan de Velperweg in Arnhem.

Poetry album by Truus Schröder, 1903.
Her sister, An (full name Johanna Gerharda Antonia Schröder), wrote to Truus.

Poëziealbum van Truus Schröder, 1903.
Zus An (voluit Johanna Gerharda Antonia Schröder) schrijft aan Truus.

— Dearest Truce,

Make your parents' life more pleasant
Only seek to give them joy
Be amiable also to everyone
Whether poor or rich, whether big or small
Trust me, Truce, and read this carefully
Do as you would be done by.
Your so loving sister J.G. Schröder,
Arnhem 19/9 1903.

— Liefste Truce,

Veraangenaam uws Ouders leven
Wil hun alleen slechts vreugde geven
Wees minzaam ook voor iedereen
Zij arm of rijk, 't zij groot of klein
Geloof mij, Truce, en lees dit goed
Wie goed doet, wordt steeds wel ontmoet.
Je zo liefhebbende zus J.G. Schröder,
Arnhem 19/9 1903.

Portrait of Schröder's mother Johanna Geertruida Mensen, c. 1870. She was the daughter of a merchant and a shopkeeper who ran a dairy shop in the centre of Deventer.

Portret van Truus Schröders moeder: Johanna Geertruida Mensen, ca. 1870. Zij is de dochter van een koopman en een winkelierster die een boterwinkel in het centrum van Deventer hadden.

Prayer card of Johanna Geertruida Mensen, 1894. Schröder's mother died when Truus was four years old. She kept this prayer card all her life.

Bidprentje van Johanna Geertruida Mensen, 1894. Schröders moeder overlijdt als Truus 4 jaar oud is. Dit bidprentje bewaart ze haar hele leven.

Schröder and her sister An at Drachenfels, c. 1900. 'Dragon Rock' is an extinct volcano on the Rhine near Bonn in Germany.

Schröder en haar zus in Drachenfels, ca. 1900. De 'Drakenrots' is een dode vulkaan aan de Rijn bij Bonn in Duitsland.

Rietveld visually lowered the room by installing wooden panels in front of the tall windows. The ceiling lamp was also designed by him: a cluster of four bulbs hanging from their cord.

Rietveld verlaagt de kamer visueel door houten schotten voor de hoge ramen aan te brengen. De lamp aan het plafond is ook zijn ontwerp: een tros van vier peertjes hangend aan hun snoer.

— Rietveld made it lower. He said it was actually wrong for an architect who was a man of space to make a room lower, to eliminate part of that room. He had solved it beautifully, because the light came from that height. The light came in through the upper part of the window.

— Truus Schröder

— Rietveld heeft het lager gemaakt. Hij zei: dat was eigenlijk voor een architect die een ruimteman was verkeerd om een kamer lager te maken, weg te werken. Dat had te vreselijk prachtig opgelost, want het licht kwam uit die hoogte. Het licht kwam door het bovenlicht naar binnen.

— Truus Schröder

Schröder noemt de kamer die Rietveld voor haar verbouwt liefdevol de kamer met de mooie grijzen, 1921.

Schröder affectionately called the room Rietveld remodelled for her 'the room with the lovely greys', 1921.

Once the room had been remodelled, Rietveld asked Schröder if he could put some of his chairs in it, the slatted chair for example, but she didn't want that. 'I wasn't ready for that yet', Truus later explained. She decorated the table in the room with a tablecloth of 'red baize with soft blue dots' and the shelf on the wall with silver objects, bowls, a cactus, a teapot and another plant. 'Riet liked that too, it accentuated the horizontality,' she says. The pendant lamp in the style of the Amsterdam school was given to Truus Schröder by her sister An.

Wanneer de verbouwing van de kamer klaar is, vraagt Rietveld Schröder of hij er een paar van zijn stoelen neer mag zetten, de lattenstoel bijvoorbeeld, maar dat wil ze niet. "Daar was ik nog niet aan toe," zegt ze er later over. Op de tafel in de kamer legt ze een kleed van "rode baai met zachtblauwe stipjes" en op de plank aan de muur plaatst ze zilveren voorwerpen, schaaltjes, een cactus, een theepot en een plantje. "Dat vond Riet ook leuk, het accentueerde het horizontale." De hanglamp in de stijl van de Amsterdamse school heeft Truus Schröder van haar zus An gekregen.

De kamer met de mooie grijzen, 1921.

The room with the lovely greys, 1921.

— It was a nice room, very nice,
with all very light greys, different
shades of grey.

— Truus Schröder

De kamer met haard en ingebouwde bank, 1921.

The room with the fireplace and built-in sofa, 1921.

— Het was een mooi kamertje, heel mooi
kamertje, met allemaal hele lichte grijzen,
verschillende tinten grijs.

— Truus Schröder

— Then my sister – who didn't come to the house very often, she didn't get on very well with my husband – came and said, 'You never told me you had such a beautiful room'. She absolutely loved it.

– Truus Schröder

— Toen kwam mijn zuster – die kwam niet zo vaak in huis, dat ging niet zo erg goed met m'n man – die zei: "maar je hebt me nooit verteld dat je zo'n prachtig kamertje had." Die was er helemaal weg van.

– Truus Schröder

De kamer met boekenkast, 1921.

The room with the bookcase, 1921.

DESIGNING WITH DE STIJL MEMBERS

ONTWERPEN MET STIJLGENOTEN

After collaborating with Truus Schröder on her house on Biltstraat, Gerrit Rietveld collaborated with members of De Stijl. For instance, he made a scale model for architect Cornelis van Eesteren and Theo van Doesburg for an exhibition in Paris. He also worked with Vilmos Huszár and Van Doesburg on the interior of writer Til Brugman's house. Together with Bart van der Leck, he furnished a showroom at the Utrecht Jaarbeurs [trade fair].

L'Architecture Vivante featured a model of the *hôtel particulier* [town house] that Rietveld made for Theo van Doesburg and architect Cornelis van Eesteren in 1922. Van Doesburg organised an exhibition in Paris the following year at the art gallery L'Effort moderne. Rietveld's model was shown during this first De Stijl exhibition.

Na de samenwerking met Truus Schröder in haar huis aan de Biltstraat werkt Gerrit Rietveld ook met Stijlgenoten samen. Zo maakt hij een maquette voor architect Cornelis van Eesteren en Theo van Doesburg voor een tentoonstelling in Parijs en werkt hij met Vilmos Huszár en Van Doesburg aan het interieur van het huis van schrijver Til Brugman. Met Bart van der Leck richt hij een modelkamer op de Utrechtse Jaarbeurs in.

In *L'Architecture Vivante* staat een maquette van het Hôtel Particulier die Rietveld in 1922 voor Theo van Doesburg en architect Cornelis van Eesteren maakt. Van Doesburg organiseert het jaar erop een tentoonstelling in Parijs bij Galerie L'Effort Moderne. Rietvelds maquette wordt tijdens deze eerste De Stijl tentoonstelling getoond.

Pagina's uit het Franse tijdschrift *L'Architecture Vivante*, herfstnummer 1925.

Pages from the French magazine *L'Architecture vivante*, Autumn 1925.

In 1923, Til Brugman first published a sound poem in *De Stijl*. That same year, the upstairs flat in The Hague of the writer and her partner, singer Sienna Masthoff, was remodelled. While the Space-Colour Composition in the music room was by Vilmos Huszár, Rietveld arranged the furniture: an asymmetrical table in primary colours and a white slatted chair.

In 1923 publiceert Til Brugman voor het eerst een klankgedicht in *De Stijl*. In datzelfde jaar wordt de Haagse bovenwoning van de schrijver en haar partner, zangeres Sienna Masthoff, verbouwd. De ruimte-kleurcompositie in de muziekkamer is van Vilmos Huszár, Rietveld plaatst de meubelen: een asymmetrisch tafeltje in primaire kleuren en een witte lattenstoel.

Furniture by Gerrit Rietveld in the music room of Til Brugman and Sienna Masthoff, The Hague, 1923.

Meubelen van Gerrit Rietveld in de muziekkamer van Til Brugman en Sienna Masthoff, Den Haag, 1923.

At the group exhibition *De praktische huisvrouw* [The practical housewife] at the Utrecht Jaarbeurs in 1923, Rietveld furnished a showroom. A reviewer from the *Utrechtsch Nieuwsblad* called it a 'modern and simple yet tasteful living room interior'. Rietveld used his slatted chair, straight chairs and a table. A graphic work by Bart van der Leck hung on the wall, a piece that would later hang in Truus Schröder's home. It is possible that Rietveld first gave his slatted chair its famous red, blue, yellow and black colours at this presentation.

Bij de groepstentoonstelling *De Praktische Huisvrouw* in de Utrechtse Jaarbeurs richt Rietveld in 1923 een modelkamer in. Een recensent van het *Utrechtsch Nieuwsblad* noemt het een "modern eenvoudig doch smaakvol huiskamerinterieur". Rietveld plaatst er zijn lattenstoel, rechte stoelen en een tafel. Er hangt grafiek van Bart van der Leck aan de muur – werk dat later bij Truus Schröder thuis zal hangen. Het is mogelijk dat Rietveld zijn lattenstoel bij deze presentatie voor het eerst de beroemde kleuren rood, blauw, geel en zwart geeft.

Gerrit Rietveld, modelkamer Jaarbeurs, 1923.

Gerrit Rietveld, Jaarbeurs showroom, 1923.

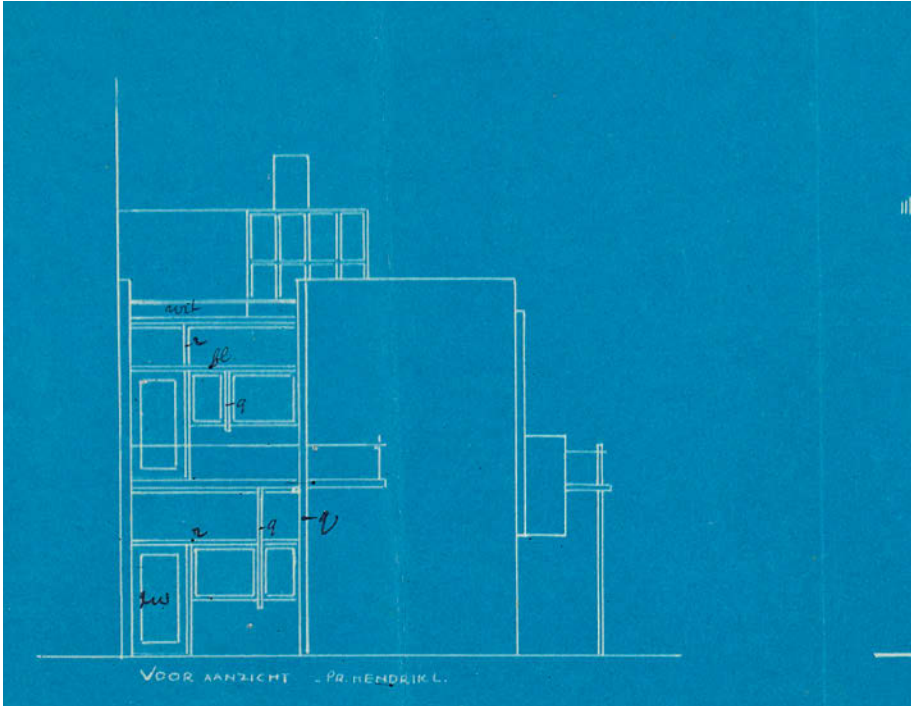
— Chair, inexpensive construction:
15 guilders.

— Stoel, goedkope uitvoering:
15 gulden.

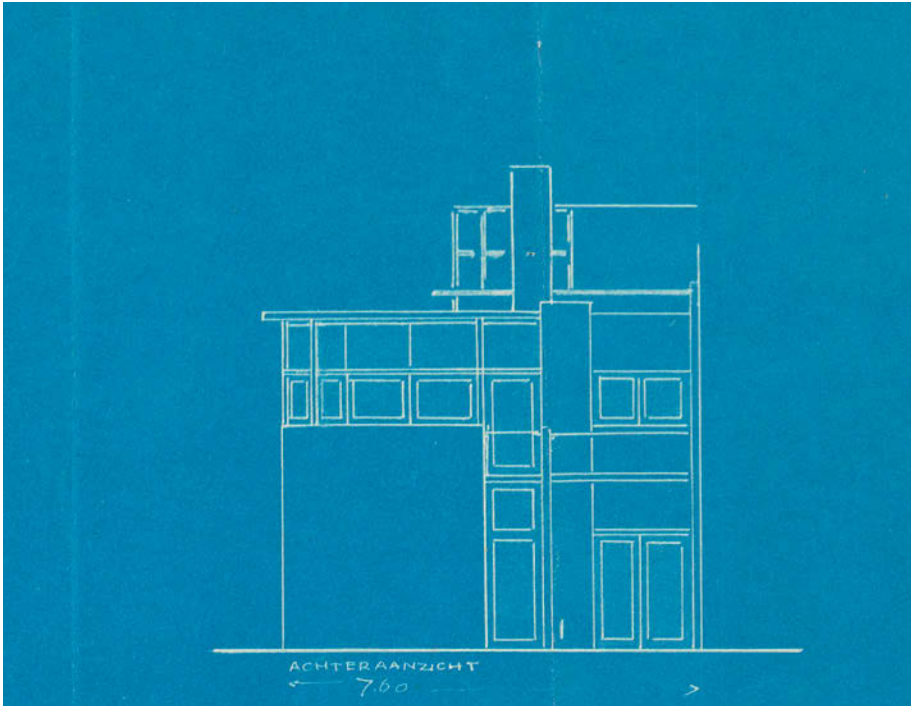
Price list for furniture designed by Rietveld on display in the showroom at the Jaarbeurs, c. 1923. Two variants of the slatted armchair were available for sale: one for 15 guilders, and a more refined version for 22.50 guilders from Utrecht art dealer Gerbrands. Rietveld, who drew up the price list, calls himself an 'interior designer'.

Prijslijst voor meubelen van Rietveld die in de modelkamer van de Jaarbeurs te zien zijn, ca. 1923. De lattenstoel is in twee varianten te koop: één voor 15 gulden en een fijnere, duurere variant die bij de Utrechtse kunsthandel Gerbrands te koop is voor 22,50 gulden. Rietveld, die de prijslijst opstelt, noemt zichzelf "interieurarchitect".

VOR AANZICHT - PR. HENDRIK L.

ACHTER AANZICHT
← 7.60 →

Gerrit Rietveld, excerpts from the blueprint of the Rietveld Schröder House, n.d.

Gerrit Rietveld, uitsnedes van de blauwdruk van het Rietveld Schröderhuis, z.j.

— I am not a founder of De Stijl, I joined De Stijl when it had already been in existence for a year and a half. Quite by chance, because people saw my designs which were similar in outward form to the output of De Stijl members. But De Stijl's intention was to make a new style, while I was really just making studies that happened to correspond to the principles of De Stijl.

— Gerrit Rietveld

— Ik ben geen oprichter van De Stijl, ik ben wel bij De Stijl gekomen toen die al anderhalf jaar bestond. Heel toevallig, omdat men mijn dingen zag die in uiterlijke vorm overeenkwamen met de voortbrengselen van De Stijlleden. Maar De Stijl had de bedoeling om een nieuwe stijl te maken, terwijl ik eigenlijk alleen maar een studie maakte die toevallig met de principes van De Stijl overeenkwam.

— Gerrit Rietveld

In a 1974 interview, Truus Schröder was asked what her input was in the creation of the house. This is her answer:

— This house was our child.
You don't ask that with a child,
do you?

In een interview in 1974 wordt
aan Truus Schröder gevraagd
wat haar inbreng bij de totstand-
koming van het huis is. Dit geeft
ze als antwoord:

— Dit huis was ons kind.
Bij een kind vraag je dat
toch ook niet?

The Schröder house seen from Prins
Hendrikklaan, Winter 1924–25.

Het Schröderhuis vanaf de Prins
Hendrikklaan, winter 1924–1925.

— The reality that architecture
can create is space.

— Gerrit Rietveld

— De werkelijkheid die de archi-
tectuur scheppen kan is de ruimte.

— Gerrit Rietveld

Gerrit Rietveld, axonometric drawing, c. 1950.

Gerrit Rietveld, axonometrie, ca. 1950.

THE LIVING ROOM

DE WOONKAMER

— I wanted to live on the first floor because I am very keen on privacy. When I was a babysitter for a sculptor's family, I was already imagining myself living in a large space. We first designed four rooms but then, at my request, left out the walls and replaced them with partitions, so that we now had a total living space which, with the partitions, could also provide the four spaces needed.

— Truus Schröder

— Ik wilde op de eerste etage wonen, omdat ik erg op privacy gesteld ben. Als babysit bij een beeldhouwersgezin had ik mij al een voorstelling gemaakt van het bewonen van een grote ruimte. We ontwierpen eerst vier kamertjes maar lieten toen, op mijn verzoek, de muren weg en vervingen die door schotten, zodat we nu een totale leefruimte hadden, die met de schotten ook de vier benodigde ruimtes kon verschaffen.

— Truus Schröder

Living room with the film projector on the 'stacking cabinet', 1926. Films could be projected on a closed, white sliding wall. Top right is the air vent, the only round shape on the façade of the house.

Woonkamer met de filmprojector op de stapelkast, 1926. Op een dichtgeschoven schuifwand, wit van kleur, kan geprojecteerd worden. Rechtsboven het ventilatiegat, de enige ronde vorm in de gevel van het huis.

— That joy of life is there. I have it naturally, but you also have to feed it. It has to do with everything: with proportions, but also directly with the light in the house and the light outside.

— Truus Schröder

— Dat levensblij zit er in. Dat heb ik van nature wel, maar dat wordt ook wel gevoed. Dat heeft met alles te maken: met maatverhoudingen, maar ook direct met het licht in huis en het licht buitenshuis.

— Truus Schröder

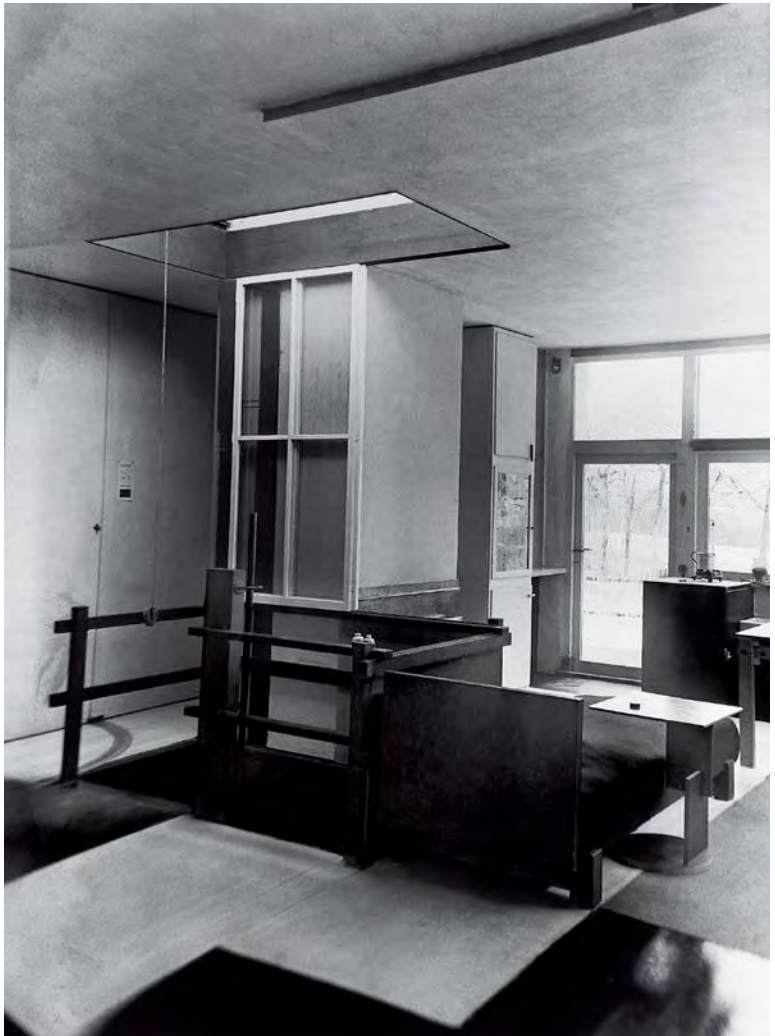
Interieur van de bovenverdieping van het Rietveld Schröderhuis, ca. 1925.

Interior of the upper floor of the Rietveld Schröder House, c. 1925.

Rietveld put white rubber around the stairwell. 'For something beautiful', he said, 'you have to give something up'. Schröder's children found it funny to have to jump over the white floor surfaces with their dirty shoes, but Schröder said it was 'so wrong', 'I thought it was an educational mistake'.

Rietveld legt wit rubber rond het trappgat. "Voor wat moois moet je wat over hebben," zegt hij. De kinderen van Schröder vinden het een grappig spel dat ze met hun vuile schoenen over de witte vloervlakken moeten springen, maar Schröder noemt het "zó verkeerd"; "ik vond het een pedagogische fout".

Trappgat, ca. 1925. Daarachter de lichtgele schoorsteen die later blauw wordt geschilderd.

Stairwell, c. 1925. Behind it, the yellow chimney, later painted blue.

— Rietveld was often here. He often sat at this table, tinkering with works and models. He was always busy with his hands. He was always doing something.

— Binnert Schröder

— Rietveld was hier vaak. Hij heeft vaak aan deze tafel zitten knutselen met werkjes en maquettes. Hij was altijd bezig met zijn handen. Hij was altijd iets aan het doen.

— Binnert Schröder

Gerrit Rietveld, military table, c. 1924.

Gerrit Rietveld, militaire tafel, ca. 1924.

In the corner, the dumb waiter connecting to the kitchen downstairs. Truus Schröder had also had such a lift fitted in Biltstraat. Dinner would be sent upstairs while the dirty dishes would go down.

In de hoek het liftje dat in de keuken beneden uitkomt. Ook in de Biltstraat had Truus Schröder zo'n keukenlift laten inbouwen. De hulp kan het avondeten naar de bovenetage sturen, de vuile vaat kan erin naar beneden.

The corner of the living room with cupboard and dumb waiter. Next to it, a door giving on to the balcony, c. 1925.

Hoek van de woonkamer met kast en etenslift. Daarnaast een deur naar het balkon, ca. 1925.

DANKWOORD

We bedanken de directie van het Centraal Museum in Utrecht, Bart Rutten en Marco Grob, voor de steun voor het onderzoek en om tijd beschikbaar te stellen voor de realisering van dit boek.

En uitgeverij Hannibal Books, in het bijzonder Gautier Platteau en Stephanie Van den Bosch voor het vertrouwen in dit project en de fijne samenwerking. Sandra Darbé en Derek Scoins danken we voor hun mooie redactiewerk en Patrick Lennon voor de vertaling, net als de andere medewerkers van Hannibal Books: Sara Colson, Pieter De Meyere, Natacha Hofman, Séverine Lacante, Sofie Meert en Hadewych Van den Bossche.

Irma Boom danken we voor de prachtige vormgeving die het huis tot leven brengt. Frederik Pesch (Irma Boom Office), dank voor de fijne samenwerking, de urenlange geduldige sessies samen achter je bureau en via Teams, en de mooie vormgeving. Het boek is een monument op zich geworden en het was een groot plezier om met jullie samen te werken.

De volgende medewerkers van het Centraal Museum bedanken we voor hun geduldige speurwerk naar archiefstukken en beeldmateriaal. In een archief dat uit zo'n 50.000 stukken bestaat, is dat soms zoeken naar een naald in een hooiberg. Neil Bangayan, Catharina van Daalen, Pascale Pere, Chantal Perlée, Edgar van Riessen, Dea Rijper, Saïd Saiah, Marije Verduijn: dank jullie wel! Speciale dank ook aan beelddocumentalist Frederik Markusse en beeldredacteur Julie Hartkamp, die met veel geduld en precisie voor de honderden beelden in dit boek zorgden. Achter elk beeld zitten vragen, zoektochten en soms onderhandelingen.

ACKNOWLEDGEMENTS

We thank the directors of the Centraal Museum in Utrecht, Bart Rutten and Marco Grob, for supporting the research and for making time available for the creation of this book.

We also thank Hannibal Books, in particular Gautier Platteau and Stephanie Van den Bosch, for believing in this project, and for the smooth collaboration. Sandra Darbé and Derek Scoins are to be acknowledged for their fine copy-editing work, as is Patrick Lennon for the English translation, and the other contributors of Hannibal Books: Sara Colson, Pieter De Meyere, Natacha Hofman, Séverine Lacante, Sofie Meert and Hadewych Van den Bossche.

Thank you to Irma Boom for the beautiful design that brings the house to life. Frederik Pesch (Irma Boom Office), thank you for such a fine collaboration, involving many hours of time-consuming work together at your desk and via Teams, and for the wonderful design. The book has become a monument in itself and it was a great pleasure working with you both.

We acknowledge the following Centraal Museum staff members for their patient investigation of archival documents and visual materials in an archive comprising some 50,000 items, which was sometimes like looking for a needle in a haystack. Neil Bangayan, Catharina van Daalen, Pascale Pere, Chantal Perlée, Edgar van Riessen, Dea Rijper, Saïd Saiah, Marije Verduijn: thank you! Special thanks also to image documentarian Frederik Markusse and image editor Julie Hartkamp, who managed the hundreds of images in this book with great patience and care. Behind every image are questions, inquiries and sometimes negotiations.

COLOPHON
COLOFON

Texts & Research
Natalie Dubois
Jessica van Geel

Image Editing Centraal Museum
Frederik Markusse
Julie Hartkamp
Roos van Laer

Copy Editing
Sandra Darbé
Derek Scoins

Translation
Patrick Lennon
Jerome Lettvin (quote p. 291,
translation from German)

Project Management
Stephanie Van den bosch

Design
Irma Boom
Frederik Pesch

Lithography
Séverine Lacante
Steurs, Wijnegem, Belgium

Printing & Binding
Printer Trento, Italy

Publisher
Gautier Platteau

HANNIBAL
BOOKS

CENTRAAL
MUSEUM
UTRECHT

© Hannibal Books, 2024
www.hannibalbooks.be

This publication was made possible in part thanks to the Cultuurfonds, the Hendrik Mullerfonds, Stichting Erven Rietveld, Stichting Rietveld Schröderhuis and a private patron.

het
Cultuurfonds

RIETVELD
FOUNDATION

unesco

Werelderfgoed

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any other information storage and retrieval system, without prior permission in writing from the publisher.

English edition, hard cover:

ISBN 978 94 6494 143 2

D/2024/11922/48

NUR 648/653

Nederlandstalige editie, hardcover:

ISBN 978 94 6494 123 4

D/2024/11922/33

NUR 648/653

Cover

Gerrit Rietveld, axonometric drawing, c. 1950.
[Gerrit Rietveld, axonometrie, ca. 1950.](#)

Gerrit Rietveld and Truus Schröder in the Rietveld Schröder House, spring 1940.
[Gerrit Rietveld en Truus Schröder in het Rietveld Schröderhuis, voorjaar 1940.](#)

We should neither
be bothered by
too much nor lack
too little. Leave
the excess out.

Gerrit Rietveld

We moeten geen last
hebben van te veel en
geen gebrek aan te
weinig. Het overtoellige
laat je eraf.